

STATI

K promlčení práva přiznaného cizím soudním rozhodnutím nebo cizím rozhodčím nálezem

Magdalena Pfeiffer*

Abstrakt: Článek se zabývá problematikou určování relevantní právní úpravy promlčení, a tedy i délky promlčecí lhůty v souvislosti s přeshraničním výkonem soudních rozhodnutí a rozhodčích nálezů. Prameny mezinárodního práva soukromého, kterými jsou vázány české soudy, neobsahují, až na výjimky, které jsou v článku pojednány, výslovnou úpravu promlčení v případě nuceného výkonu práva již přiznaného cizozemským rozhodnutím. Článek hledá odpověď na otázku, podle jakého práva soud státu, na jehož území je výkon cizího rozhodnutí navrhován, promlčení k námitce ze strany povinného posuzuje. Zda soud ve státě výkonu vychází ze své národní úpravy promlčení, nebo aplikuje *lex causae*, a zda může hrát roli rovněž úprava promlčení v právním řádu státu, na jehož území bylo rozhodnutí vydáno.

Klíčová slova: výkon cizích rozhodnutí, promlčení výkonu, vykonatelnost, promlčecí lhůta, *lex causae*

Úvod

Promlčení je právní následek vyvolaný marným uplynutím zákonné lhůty. Jestliže právo není ve stanovené lhůtě vykonáno, oslabuje se možnost jeho úspěšného vymáhání. Může se jednat o uplynutí lhůty, během níž bylo možné vymáhat před soudem subjektivní právo věřitele a která uplynula, aniž by se toto právo realizovalo.¹ Může se ale také jednat o případ, kdy právo již bylo v rámci nalézacího soudního řízení nebo v rámci rozhodčího řízení přiznáno, soudní rozhodnutí, případně rozhodčí nález je vykonatelný a marně uplynula lhůta, během níž bylo možné požádat soud o nucený výkon příslušného rozhodnutí, případně nálezu. Pokud v takovém případě povinný uplatní námitku promlčení návrhem na zastavení výkonu, je promlčení důvodem k jeho zastavení.² Tento článek je věnován dílčím aspektům právě promlčení práva již přiznaného soudním rozhodnutím nebo rozhodčím nálezem, přičemž pozornost je zaměřena na případy, ve kterých se jedná o rozhodnutí vydaná orgánem cizího státu či o cizí rozhodčí nálezy.³ Díky přeshraničnímu rozměru, který může být dán i toliko cizím původem exekučního titulu, je třeba se nad promlčením a relevantní délkou promlčecí lhůty zamyslet v kontextu mezinárodního práva soukromého včetně mezinárodního civilního procesního práva. A úvaha to není úplně snadná.

* Doc. JUDr. Mgr. Magdalena Pfeiffer, Ph.D., katedra obchodního práva, Právnická fakulta Univerzity Karlovy. E-mail: pfeiffer@prf.cuni.cz.

1 LAVICKÝ, P. a kol. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015, s. 2167.

2 § 268 odst. 1 písm. h) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (srov. stanovisko Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. února 1981, Cpj 159/79, uveřejněné pod číslem 21/1981 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

3 K vymezení pojmu cizí rozhodčí nález blíže Rozhodnutí NS ČR sp. zn. 23 Cdo 1034/2012 a sp. zn. 23 Cdo 2542/2011.

V českém právu je promlčení, včetně promlčení výkonu, institutem hmotného práva a je tudíž upraveno v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“).⁴ V souladu s ustanovením § 640 o. z. se právo přiznané rozhodnutím orgánu veřejné moci promlčí za deset let ode dne, kdy mělo být podle rozhodnutí plněno. Je-li tedy u českého soudu podán návrh na výkon tuzemského rozhodnutí, které je výsledkem řízení s čistě vnitrostátními prvky a od jehož vykonatelnosti uplynulo více jak deset let, soud k námitce promlčení ze strany povinného výkon rozhodnutí v souladu s českými procesními pravidly zastaví. Obdobně tomu bude v případě, kdy exekucním titulem bude tuzemský rozhodčí nález.⁵ Český právní řád, na rozdíl od některých zahraničních úprav, nezakotvuje zvláštní lhůtu pro promlčení výkonu práva přiznaného cizím soudním rozhodnutím. Výslovnou úpravu promlčecí lhůty pro výkon cizích rozhodnutí má např. Španělsko (5 let)⁶ nebo Rusko (3 roky).⁷ S obdobným přístupem se lze setkat v Číně, jejíž občanský soudní řád sice nezakotvuje zvláštní úpravu promlčení výkonu na základě cizího soudního rozhodnutí, ale dle výkladového stanoviska Nejvyššího soudu Čínské lidové republiky k občanskému soudnímu řádu z roku 2014 se dvouletá promlčecí lhůta, ve které lze podat návrh na výkon soudního rozhodnutí,⁸ vztahuje i na rozhodnutí vydaná zahraničním soudem nebo na cizí rozhodčí nálezy.⁹ I český soud musí ale v rámci vykonávacího řízení promlčení práva přiznaného rozhodnutím, které vydal zahraniční soud či jiný zahraniční orgán, nebo cizím rozhodčím nálezem zohlednit cizí původ rozhodnutí a nemůže bez dalšího posouzení aplikovat přímo desetiletou promlčecí lhůtu dle o. z.

V § 46 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále jen „z. m. p. s.“) je zakotvena kolizní norma pro promlčení. Rozhodným právem pro promlčení je *lex causae*, tedy ten právní řád, kterým se řídí právo, jež je předmětem promlčení. V režimu nařízení EP a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (dále jen „Řím I“), nařízení EP a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (dále jen „Řím II“) nebo nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností (dále jen „nařízení o výživném“) spadá promlčení do působnosti rozhodného práva určeného na základě unifikovaných kolizních norem, rozhodné je tedy rovněž *lex causae*.¹⁰ Dle mého názoru je ale třeba si položit otázku, zda by promlčení mělo být posuzováno kolizní optikou i ve fázi výkonu cizích exekucních titulů.

Ani cizí soudní rozhodnutí, ani cizí rozhodčí nálezy (dále společně rovněž jen „cizí rozhodnutí“) nemají na našem území účinky automaticky. Aby jim byly v České republice

⁴ § 609 an. o. z.

⁵ V souladu s § 3017 o. z. se ustanovení týkající se uplatnění práva u soudu vztahují i na uplatnění práva před rozhodcem, rozhodčím soudem nebo na rozhodčí nález.

⁶ Čl. 50 odst. 2 Ley 29/2015 de 30 de julio de cooperación jurídica internacional en materia civil.

⁷ Čl. 409 odst. 3 kapitoly 45 občanského soudního řádu Ruské federace přijatého dne 14. 11. 2002, neoficiální překlad do jazyka anglického. [cit. 2023-09-05] Dostupné z: <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/ru/ru081en.pdf>.

⁸ § 239 občanského soudního řádu ČLR ve znění z roku 2007, neoficiální překlad do jazyka anglického. [cit. 2023-09-05]. Dostupné z: <http://cicc.court.gov.cn/html/1/219/199/200/644.html>.

⁹ Čl. 547 Výkladového stanoviska Nejvyššího soudu ČLR k občanskému soudnímu řádu z 18. 12. 2014, účinné od 30. 1. 2015, neoficiální překlad do jazyka anglického. [cit. 2023-09-05]. Dostupné z: <http://cicc.court.gov.cn/html/1/219/199/201/676.html>.

¹⁰ Čl. 12 odst. 1 písm. d) nařízení Řím I, čl. 15 písm. h) nařízení Řím II, čl. 11 písm. e) Haagského protokolu.

přiznány účinky, musí být cizí rozhodnutí na našem území nejprve příslušným orgánem veřejné moci v souladu s relevantní právní úpravou uznána. Jen v takovém případě mohou být považována za exekuční tituly a za splnění dalších podmínek v ČR vykonána. Podmínky uznání a výkonu cizích rozhodnutí na našem území jsou upraveny v různorodých pramenech z oblasti mezinárodního civilního procesního práva (nařízení EU, mezinárodní smlouvy, z. m. p. s.). Režim zakotvený v těchto instrumentech není jednotný a jen výjimečně obsahují výslovnou úpravu promlčení práva přiznaného rozhodnutím, které bylo vydáno v řízení vedeném v zahraničí.

1. Výslovná úprava promlčení výkonu cizích rozhodnutí

V unijním právu jsou jednotná pravidla pro uznání a výkon cizích soudních rozhodnutí obsažena v řadě unijních nařízení,¹¹ k promlčení vymáhaného nároku ale nařízení většinou mlčí. Výslovnou úpravu obsahuje pouze nařízení o výživném. V souladu s čl. 21 odst. 2 v oddíle I, který se týká rozhodnutí vydaných v členském státě vázaném Haagským protokolem ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti (dále jen „Haagský protokol“), příslušný orgán v členském státě výkonu odmítne na návrh povinného zčásti nebo zcela výkon rozhodnutí soudu státu původu, pokud právo na výkon rozhodnutí soudu státu původu zaniklo v důsledku promlčení podle práva členského státu původu nebo podle práva členského státu výkonu, podle toho, které stanoví delší promlčecí lhůtu.¹² Pro posouzení promlčení práva přiznaného rozhodnutím vydaným soudem jiného členského státu EU¹³ ve věci vyživovací povinnosti soud ve státě výkonu tak v rámci řízení k návrhu povinného zkoumá úpravu promlčení ve dvou právních rádech: v právním řádu členského státu, jehož orgán rozhodnutí vydal, a v právním řádu členského státu, na jehož území je dlužné výživné vymáháno. V případě rozdílné délky promlčecí doby je určující ta delší. Cizí rozhodnutí o výživném proto nelze k uplatněné námitce promlčení vykonat pouze v případě, kdy marně uplynuly promlčecí lhůty určené na základě obou relevantních právních rádu. Ustanovení je formulováno ve prospěch oprávněného z výživného, tedy ve prospěch výkonu, což je zcela v souladu s účelem úpravy. Uplyne-li marně pouze kratší promlčecí lhůta, promlčení nelze úspěšně namítat.

Na otázku, zda se právním řádem státu vydání a výkonu rozhodnutí rozumí rovněž kolizní normy pro promlčení, samotné nařízení odpověď nenabízí. Dostupná komentářová literatura shodně uvádí, že odkaz na právo členského státu je zde třeba vykládat jako odkaz, který vylučuje použití norem mezinárodního práva soukromého daného státu.¹⁴ Autoři komentáře k čl. 21 nařízení o výživném argumentují tím, že se jedná o promlčení již přiznaného práva, nikoliv o promlčení práva na přiznání výživného v nalézacím řízení, kdy by se promlčení posuzovalo v souladu s právem rozhodným pro výživné, podle kterého by soud rozhodoval ve věci samé. Obdobný názor lze nalézt i ve výkladové zprávě

¹¹ Nařízení Brusel I bis, nařízení Brusel II ter, nařízení o majetkových poměrech manželů, nařízení o majetkových důsledcích registrovaných partnerů, insolvenční nařízení, nařízení o dědictví.

¹² Oficiální anglické jazykové znění: „[...] if the right to enforce the decision of the court of origin is extinguished by the effect of prescription or the limitation of action [...]“

¹³ Členským státem se rozumí všechny členské státy, na které se vztahuje toto nařízení (čl. 1 odst. 2 nařízení o výživném).

¹⁴ Komentář k čl. 21. In: *Münchener Kommentar Fam FG/ Lipp EG-UntVO*. 3. vydání. 2019. RAUSCHER, T. a kol. *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht, Band IV*. Dr. Otto Schmidt, 2015, s. 649.

k Haagskému protokolu k ustanovení čl. 11 písm. E), dle kterého se právem rozhodným pro vyživovací povinnost řídí mj. právě i promlčení.¹⁵ Toto ustanovení, které vymezuje rozsah působnosti rozhodného práva dle výkladové zprávy, dopadá na určení rozhodného práva pro promlčení v rámci nalézacího řízení, kdy se rozhoduje ve věci samé, nikoliv v rámci případného následného vykonávacího řízení, které má samostatnou úpravu právě v čl. 21 nařízení o výživném. Jedná-li se tedy o výkon rozhodnutí o výživném vydaného v některém členském státě EU, který je vázán Haagským protokolem, odkazy na právní řád státu původu a právní řád státu výkonu je při aplikaci čl. 21 třeba rozumět odkazy na ustanovení těchto právních řádů s výjimkou jejich kolizních norem. Kolizní posouzení soud neprovádí a promlčecí lhůta pro výkon rozhodnutí zakotvená v právním řádu, dle kterého soud ve věci výživného rozhodoval (*lex causae*), tak není relevantní. Naopak, použije se přímo samotná úprava promlčení v právním řádu státu vydání rozhodnutí ve věci vyživovací povinnosti a v právním řádu státu výkonu takového rozhodnutí bez ohledu na hmotněprávní či procesněprávní kvalifikaci promlčení v daném právu a bez ohledu na kolizní úpravu promlčení. Obdobně formulované ustanovení jako v nařízení o výživném je zakotveno i v Úmluvě o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů z roku 2007, kterou je vázáno přes 40 států včetně ČR jako členského státu EU.¹⁶ Výkladová zpráva k úmluvě se k této problematice ale nevyjadřuje.¹⁷

Z právních předpisů, kterými je ČR vázána, obsahují výslovnou úpravu promlčení ve vztahu k výkonu cizích rozhodnutí i některé dvoustranné smlouvy o právní pomoci, konkrétně se jedná o Smlouvu mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o právní pomoci a právních vztazích ve věcech občanských, rodinných a trestních (dále jen „smlouva s bývalým Sovětským svazem“),¹⁸ kterou je nadále vázána řada nástupnických států SSSR,¹⁹ a o Smlouvu mezi Českou republikou a Republikou Uzbekistán o právní pomoci a právních vztazích v občanských a trestních věcech (dále jen „smlouva s Uzbekistánem“).²⁰ Marné uplynutí promlčecí lhůty k výkonu rozhodnutí je v obou bilaterálních smlouvách uvedeno jako jeden z důvodů, pro které mohou soudy smluvních stran odepřít výkon rozhodnutí vydaného orgány druhé smluvní strany. V souladu s čl. 60 písm. b) smlouvy s bývalým Sovětským svazem může být výkon rozhodnutí vydaného orgány smluvních stran odmítnut v případě, kdy podle právního řádu jedné smluvní strany marně uplynula lhůta k jeho výkonu. I v tomto případě soud přihlíží k právní úpravě ve dvou právních řádech – ve státě vydání a ve státě výkonu rozhodnutí. Jsou-li rozdílné, je v tomto případě rozhodující marné uplynutí kratší promlčecí lhůty. Dle čl. 54 bod 6 smlouvy s Uzbekistánem může být výkon rozhodnutí vydaného

¹⁵ BONOMI, A. *Explanatory Report on the Hague Protocol of 23 November 2007 on the law applicable to maintenance obligations*. Haag: Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law, 2013, s. 41 an.

¹⁶ Čl. 32 odst. 5 Úmluvy o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů. [cit. 2023-09-05]. Dostupné z: <https://assets.hcch.net/docs/14e71887-0090-47a3-9c49-d438eb601b47.pdf>.

¹⁷ BORRÁS, A. – DEGELING, J. *Explanatory Report on the Convention of 23 November 2007 on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance*. [cit. 2023-09-05]. Dostupné z: <https://assets.hcch.net/docs/09cfaa7e-30c4-4262-84d3-daf9af6c2a84.pdf>.

¹⁸ Vyhláška č. 95/1983 Sb.

¹⁹ Např. Rusko.

²⁰ Sdělení č. 133/2003 Sb. m. s.

v jednom ze smluvních států odmítnut, jestliže promlčecí lhůta pro podání návrhu na výkon rozhodnutí marně uplynula podle právního řádu smluvní strany výkonu. Tomuto pravidlu jsou na základě výslovné úpravy v čl. 50 podřízeny rovněž rozhodčí nálezy vydané rozhodčími soudy na území ČR nebo Uzbekistánu. Pro posouzení promlčení výkonu rozhodnutí vydaného na území jedné ze smluvních stran je tedy relevantní pouze úprava v právním řádu státu výkonu bez ohledu na délku promlčecí lhůty ve státě vydání.

Ani tyto dvoustranné smlouvy neřeší, zda se právním řádem smluvní strany rozumí právní řád včetně kolizní normy pro promlčení.²¹ Obdobně jako v případě nařízení o výživném i v případě výše uvedených dvoustranných smluv se lze s ohledem na systematické zařazení příslušných ustanovení do kapitoly týkající se uznání a výkonu přiklonit k výkladu, který odkazem na právní řád smluvní strany rozumí odkaz na tento právní řád s vyloučením norem mezinárodního práva soukromého. Soud pak aplikuje přímo příslušnou promlčecí lhůtu pro výkon na základě cizího rozhodnutí v daném právu. Bude-li tedy český soud posuzovat promlčení výkonu rozhodnutí ruského soudu v občanských věcech, bude odpírací důvod výkonu dán, uplyne-li marně tříletá promlčecí lhůta dle ruského práva (viz výše). Bude-li u českého soudu podán návrh na výkon obdobného rozhodnutí uzbeckých soudů, bude tento odpírací důvod výkonu dán po marném uplynutí desetileté lhůty dle § 640 o. z.

Zařazení promlčení výkonu mezi odpírací důvody nepovažují za vhodné řešení. Na rozdíl od nařízení o výživném, kde je výslovně stanoveno, že soud zkoumá případné promlčení pouze na návrh povinného, by dle uvedených dvoustranných smluv měl soud vzhledem ke skutečnosti, že se zde jedná o jeden z odpíracích důvodů uznání a výkonu, zkoumat marné uplynutí promlčecí doby zřejmě *ex officio*.²² Nicméně obě bilaterální smlouvy přiznávají soudu v rámci úpravy odpíracích důvodů uznání a výkonu určitý prostor pro uvážení, nelze proto vyloučit, že výkon rozhodnutí bude nařízen bez ohledu na promlčení.²³

2. Promlčení výkonu cizích rozhodnutí v doktríně a judikatuře

K problematice promlčení práva přiznaného cizím rozhodnutím se jak česká, tak dostupná zahraniční odborná literatura vyjadřuje velmi sporadicky a názory na to, jak určit délku promlčecí lhůty ve fázi vykonávacího řízení, je-li titulem cizí rozhodnutí, zdaleka nejsou jednotné.

2.1 Relevance úpravy promlčení v *lex causae*

Z českých autorů tuto problematiku podrobněji zmiňuje Vaške, který vychází z hmotně-právní kvalifikace promlčení v českém právu a dovozuje tak nezbytnost kolizního posouzení promlčení i ve vztahu k výkonu cizího rozhodnutí. Dle jeho názoru neznamená fikce, že se na uznané cizí rozhodnutí hledí, jako by šlo o rozhodnutí tuzemského orgánu v téže věci, bez dalšího, že by se promlčecí lhůta práva cizím rozhodnutím pravomocně přiznaného řídila českou hmotněprávní úpravou, protože české právo nemusí být pro daný vztah

²¹ Kolizní norma pro promlčení v těchto dvoustranných smlouvách zakotvena není.

²² Čl. 53 odst. 1 smlouvy s Uzbekistánem, čl. 56 odst. 2 smlouvy s bývalým SSSR.

²³ „[...] a výkon rozhodnutí [...] může být odmítnut [...]“.

rozhodné. Promlčení přiznaného práva je dle jeho názoru třeba posoudit podle hmotného práva rozhodného pro daný vztah podle ujednání účastníků nebo, není-li takového ujednání, podle českých kolizních norem.²⁴ Dle Vaškeho se *lex causae* daného právního poměru pro účely posouzení délky promlčecí doby, je-li o výkon žádáno u českého soudu, určí na základě kolizních norem, kterými je vázán český soud. Autor se tedy kloní ke koliznímu posouzení promlčení práva přiznaného cizím rozhodnutím dle kolizních pravidel platných ve státě výkonu. Nebere však v úvahu právo, které jako rozhodné pro daný právní poměr v nalézacím řízení určil zahraniční soud na základě kolizních pravidel, kterými je vázán.

Tento závěr je dle mého názoru třeba hodnotit kriticky. V rámci nalézacího řízení ve státě vydání rozhodnutí může příslušný soud k určení rozhodného práva vycházet z kolizních pravidel obsažených v jiných právních předpisech, než jsou ta, která by na daný případ použil český soud. Výsledek kolizního posouzení může být proto rozdílný, kolizní normy, nejsou-li unifikovány, mohou vycházet z rozdílných hraničních určovateli a odkazovat na právo různých států. Jestliže bychom se přiklonili k názoru, že promlčení je třeba posuzovat dle *lex causae*, bylo by ve fázi výkonu namíste respektovat kolizní řešení nalézacího soudu a jako *lex causae*, kterému je podřízeno promlčení, přijmout právní řád, na jehož základě rozhodoval soud, který rozhodnutí vydal.

Otázku promlčení výkonu na základě cizího soudního rozhodnutí řešil v roce 2018 i český Nejvyšší soud, který ve svém rozhodnutí v zásadě vyšel z kolizního řešení, i když v odůvodnění nebyl zcela důsledný.²⁵ Odvolací soud potvrdil rozhodnutí prvoinstančního soudu, který zastavil k námitce promlčení vymáhaného nároku ze strany povinného exekuci navrhovanou na základě rozhodnutí francouzského soudu, jímž byla povinnému uložena povinnost uhradit škodu vzniklou na zásilce během mezinárodní přepravy. Délku promlčecí lhůty posuzovaly oba nižší soudy dle českého hmotného práva, které na základě vnitrostátních kolizních norem v zákoně č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním (dále jen „z. m. p. s.“), určily jako rozhodné pro daný závazkový poměr s mezinárodním prvkem. Nejvyšší soud se ztotožnil s kolizním řešením a relevantí práva státu výkonu včetně jeho norem mezinárodního práva soukromého. Rovněž potvrdil určení *lex causae*, tedy práva rozhodného pro spor ze smlouvy o dopravě, který byl předmětem nalézacího řízení, na základě kolizních norem v z. m. p. s.,²⁶ není ale zmíněno kolizní pravidlo pro samotné promlčení.²⁷ Nejvyšší soud se ve svém rozhodnutí tak přiklonil k výše kritizovanému názoru Vaškeho, že pro určení *lex causae* je třeba aplikovat kolizní pravidla, která by na spor z předmětné smlouvy aplikoval český soud, kdyby rozhodoval ve věci samé, aniž by se vypořádal s případnou relevantí práva, podle kterého rozhodoval francouzský soud v nalézacím řízení. V odůvodnění se dokonce objevila argumentace, kterou lze vykládat ve prospěch přímé aplikace české hmotněprávní úpravy promlčení bez ohledu na *lex causae*. Nejvyšší soud konstatoval, že výkon rozhodnutí se řídí právním řádem státu výkonu, a je proto logické, že zastavení výkonu dle českých procesních předpisů argumentem promlčení vykonávaného práva vyžaduje, aby i tento argument měl své ukotvení v právu soudu, který výkon provádí (tedy v právu českém),

²⁴ VAŠKE, V. *Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice*. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 454.

²⁵ Rozhodnutí NS ČR sp. zn. 20 Cdo 1702/2017 ze dne 5. 7. 2018.

²⁶ § 10 odst. 2 písm. c) z. m. p. s.

²⁷ § 13 odst. 1 z. m. p. s. podřizoval promlčení rovněž *lex causae*.

a pokračoval, že podala-li oprávněná návrh na exekuci v České republice, musela počítat s tím, že v zahájeném řízení bude aplikováno české právo, a to včetně české úpravy promlčení.

Ke koliznímu řešení se z českých autorů kloní i Bříza, když uvádí, že promlčení práva přiznaného pravomocným rozhodnutím, které je v českém právu kvalifikováno jako institut hmotného práva, je třeba posuzovat podle práva státu, podle jehož hmotného práva bylo předmětné rozhodnutí vydáno.²⁸ Ze zahraničních autorů se ke koliznímu řešení přiklání např. Mankowski. V komentáři k nařízení EP a Rady (EU) č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepřacované znění) (dále jen „Brusel Ibis“), které žádné výslovné ustanovení o promlčecí lhůtě pro výkon rozhodnutí vydaného v občanských či obchodních věcech soudem jiného členského státu EU neobsahuje, Mankowski dovedl, že promlčení vykonávaného práva se řídí hmotným právem, kterému je podřízeno právo přiznané cizím soudním rozhodnutím, a to na základě kolizních norem pro promlčení v nařízení Řím I a Řím II, které lze zobecnit a aplikovat nejen na závazkové poměry. Pro délku promlčecí lhůty je tak dle jeho názoru rozhodné *lex causae*, které určil soud v nalézacím řízení.²⁹ Výše uvedení autoři zastávají řešení, které vychází z relevance právního řádu státu výkonu včetně jeho norem mezinárodního práva soukromého, kdy je díky hmotněprávní kvalifikaci promlčení (v českém i německém právu)³⁰ aplikována nesamostatná kolizní norma pro určení rozhodného hmotného práva. S obdobným řešením se lze setkat i ve švýcarském právu,³¹ které promlčení rovněž považuje za institut hmotného práva.³² Švýcarský zákon o mezinárodním právu soukromém obsahuje obdobně jako z. m. p. s. nesamostatnou kolizní normu, která jako rozhodný určuje právní řád, kterým se řídí právo, jež je předmětem promlčení.³³ V komentáři k tomuto zákonu se uvádí, že promlčení výkonu je třeba interpretovat jako vedlejší účinek nároku, nikoliv jako procesní účinek rozsudku.³⁴ Úprava promlčení v rozhodném právu je pak aplikována bez ohledu na skutečnost, zda tento právní řád promlčení kvalifikuje jako součást práva hmotného nebo procesního.

Při důsledné aplikaci kolizního řešení promlčení ve fázi výkonu by však měla být aplikována promlčecí lhůta dle zahraničního práva i v případě, kdy je na území ČR navrhován výkon na základě rozhodnutí vydaného českými orgány, tedy na základě národního exekučního titulu, ale v nalézacím řízení soud aplikoval cizí právo pro rozhodnutí ve věci, protože se jednalo o případ s mezinárodním prvkem. Rozhodná by pak byla lhůta pro promlčení soudně přiznaného nároku v cizím právu (*lex causae*), nikoliv v o. z.³⁵ Domnívám

²⁸ BŘÍZA, P. Promlčení výkonu cizích rozhodnutí. In: *epravo.cz* [online]. [cit. 2023-09-05]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/promlčení-výkonu-cizích-rozhodnutí-107332.html>.

²⁹ MANKOWSKI, P. In: RAUSCHER, T. a kol. *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht, Kommentar, Band I, Brüssel Ia-VO*. 4. vydání. Köln: Otto Schmidt, 2016, s. 1028.

³⁰ § 197 odst. 3 německého občanského zákoníku [Bürgerliches Gesetzbuch (BGB)].

³¹ Blíže *ICLG.com* [online]. [cit. 2023-09-05]. Dostupné z: <https://iclg.com/practice-areas/enforcement-of-foreign-judgments-laws-and-regulations/switzerland>.

³² Čl. 60 švýcarského občanského zákoníku, část 5 – závazkové právo [Bundesgesetz von 30. März 1911 betreffend die Ergänzung des Schweizerischen Zivilgesetzbuches (Fünfter Teil: Obligationenrecht)].

³³ § 148 odst. 1 Bundesgesetz über das Internationale Privatrecht (IPRG) vom 18. Dezember 1987.

³⁴ GIRSBERGER, D. a kol. *Zürcher Kommentar zum IPRG. Kommentar zum Bundesgesetz Über das Internationale Privatrecht (IPRG) vom 18. Dezember 1987*. Zürich: Schulthess, 2004, s. 1288.

³⁵ BŘÍZA, P. Promlčení výkonu cizích rozhodnutí. In: *epravo.cz* [online]. [cit. 2023-09-05]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/promlčení-výkonu-cizích-rozhodnutí-107332.html>.

se, že toto řešení by již mohlo být považováno za řešení, které je v rozporu s principem právní jistoty a legitimního očekávání účastníků řízení.

2.2 Relevance úpravy promlčení v *lex fori executionis*

Konkurenční komentář k nařízení Brusel Ibis vychází rovněž primárně z právního řádu státu, na jehož území je výkon cizího rozhodnutí navrhován (*lex fori executionis*). Nepřipouští ale kolizní řešení a bez ohledu na *lex causae* v nalézacím řízení považuje za relevantní úpravu promlčecí lhůty přímo v právu státu výkonu.³⁶ Tento výklad lze dle autorů do určité míry dovodit ze znění rec. 30 preambule nařízení Brusel Ibis, dle kterého by strana napadající výkon rozhodnutí vydaného v jiném členském státě měla být oprávněna uplatnit kromě odpíracích důvodů uvedených v samotném nařízení rovněž důvody pro odeprání stanovené v právním řádu státu výkonu, a to ve lhůtách stanovených tímto právem.

Na podporu tohoto výkladu lze argumentovat i rec. 26 preambule nařízení Brusel Ibis, dle kterého by rozhodnutí vydané soudy členského státu mělo být považováno za rozhodnutí vydané ve státě výkonu, ve spojení s čl. 41 odst. 1 nařízení Brusel Ibis, ve kterém je zakotveno, že rozhodnutí by mělo být ve státě výkonu vykonáno za stejných podmínek jako rozhodnutí v něm vydaná. S cizím rozhodnutím ve smyslu nařízení Brusel Ibis by tedy mělo být zacházeno stejně jako s tuzemským rozhodnutím, mělo by proto podléhat stejným podmínkám výkonu a pro posouzení promlčení práva přiznaného cizím rozhodnutím v rámci vykonávacího řízení by měl být aplikován právní řád státu výkonu. Argumentem pro relevanci úpravy promlčení vykonávaného práva v *lex fori executionis* je v tomto případě teorie tzv. rovnocenných účinků, kdy cizí rozhodnutí má v jiném státě stejné účinky jako vnitrostátní exekuční titul.³⁷

Při posuzování promlčení výkonu dle nařízení o výživném a dle výše uvedených dvoustranných smluv o právní pomoci by rovněž měla být aplikována přímo úprava promlčení v právním řádu státu výkonu rozhodnutí (bez ohledu na to, zda je podřazena pod procesní či hmotněprávní pravidla). I český soud by měl proto v případech, kdy bude navrhován výkon rozhodnutí, které spadá do působnosti uvedených předpisů, případně promlčení cizím rozhodnutím přiznaného nároku v *lex fori executionis*, tedy v českém právu, posuzovat k námitce povinného vždy dle úpravy promlčení v o. z., bez ohledu na *lex causae*.

K názoru, že ve fázi výkonu je namísto přímá aplikace úpravy promlčení zakotvená v právním řádu státu výkonu, je-li exekučním titulem cizí rozhodčí nález, se hlásí i Mičinský a Olík v komentáři k Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.³⁸ S odvoláním na rozhodovací praxi zahraničních soudů uvádí, že se uplatňuje především výklad, podle kterého promlčecí lhůta k výkonu cizího rozhodčího nálezu podléhá právní úpravě státu, ve kterém se žádá o jeho výkon, nikoliv hmotněprávní úpravě v právu, které se váže na nárok.³⁹

³⁶ DICKINSON, A. – LEIN, E. a kol. *The Brussels I Regulation Recast*. Oxford: Oxford University Press, 2014, marg. 13.210.

³⁷ HARDER, S. The Effects of Recognized Foreign Judgments in Civil and Commercial Matters. *International & Comparative Law Quarterly*. 2013, roč. 62, č. 2, s. 441. Bod 31 rozhodnutí SDEU C-139/10, ECLI: EU:C:2011:653.

³⁸ MIČINSKÝ, L. – OLÍK, M. *Dohovor o uznání a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí; Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů (New York, 1958): Komentár/Komentář*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 69.

³⁹ Rozhodnutí, na která autoři v komentáři odkazují, jsou výlučně rozhodnutí anglických soudů.

2.3 Relevance úpravy promlčení v právním řádu státu vydání rozhodnutí

Ve vztahu k výkonu je jak u soudního rozhodnutí, tak i u rozhodčího nálezu určující vlastností jejich vykonatelnost, která jim propůjčuje schopnost reálného prosazení.⁴⁰ Převážná většina předpisů mezinárodního civilního procesního práva, které upravují uznání a výkon cizích rozhodnutí, proto výslovně zakotvuje jako podmínku výkonu cizího rozhodnutí jeho vykonatelnost na území státu, jehož orgány rozhodnutí vydaly. Již v roce 1997 ve vztahu k úpravě v Bruselské úmluvě o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „Bruselská úmluva“)⁴¹ tehdejší EDS uvedl, že z čl. 31 Bruselské úmluvy⁴² jasně vyplývá, že vykonatelnost rozhodnutí ve státě vydání je podmínkou výkonu ve státě, ve kterém je výkon navrhován.⁴³ Předmětem nuceného výkonu je tak způsobilé se stát pouze to cizí soudní rozhodnutí, které je vykonatelné ve státě vydání. V z. m. p. s., na rozdíl např. od nařízení Brusel Ibis,⁴⁴ podmínka vykonatelnosti soudního rozhodnutí ve státě původu není výslovně uvedena.⁴⁵ Nicméně, jak uvádí Vaške, je zřejmé, že i cizí rozhodnutí, jehož výkon podléhá úpravě v z. m. p. s., musí být vykonatelné ve státě, na jehož území bylo rozhodnutí vydáno, a to za podmínek zakotvených v tomto právním řádu.⁴⁶ Ve vztahu k cizím rozhodčím nálezům je nedostatek vykonatelnosti dle práva státu, na jehož území byl rozhodčí nález vydán, jedním z odpíracích důvodů výkonu cizího rozhodčího nálezu dle § 121 písm. a) z. m. p. s. Newyorská úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů podmínku vykonatelnosti rozhodčího nálezu ve státě jeho vydání výslovně neobsahuje, výkon ale může být dle čl. V odst. 1 písm. e) odepřen, jestliže se nález dosud nestal pro strany závazným. Je otázkou výkladu, zda závaznost lze rozumět vykonatelnost. Dle Mičinského a Olíka odpovídá pojmu závaznost v české právní úpravě pojem vykonatelnost.⁴⁷

Vykonatelnost cizího rozhodnutí potvrzuje příslušný orgán ve státě vydání k datu takového potvrzení, případně k datu vydání osvědčení pro účely výkonu v jiném členském státě dle unijních nařízení (např. v osvědčení dle čl. 53 nařízení Brusel Ibis). Pro nedostatek vykonatelnosti rozhodnutí ve státě vydání by měl být návrh na nařízení výkonu zamítnut. Otázkou ale je, zda namítané promlčení práva přiznaného rozhodnutím v zemi vydání představuje nedostatek vykonatelnosti ve smyslu mezinárodního civilního procesního práva. Zda marné uplynutí promlčecí lhůty rozhodné pro výkon ve státě, který rozhodnutí vydal, brání úspěšnému prosazení v tomto státě judikovaného hmotněprávního nároku ve vykonávacím řízení v jiném státě. Jak je výše uvedeno, relevanci právního řádu státu vydání cizího rozhodnutí v rámci vykonávacího řízení některé předpisy dokonce

⁴⁰ SVOBODA, K. – SMOLÍK, P. – LEVÝ, J. – DOLEŽÍLEK, J. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, Komentář k § 161; § 28 odst. 2 zákona č. 261/1994 Sb. o rozhodčím řízení.

⁴¹ 1968 Brussels Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters (consolidated version). Úřední věstník C 027, 26/01/1998, s. 0001–0027.

⁴² Čl. 31 věta první Bruselské úmluvy: „Rozhodnutí vydané v jednom státě vázaném touto úmluvou, které je v tomto státě vykonatelné, bude vykonáno v jiném státě vázaném touto úmluvou poté, co zde bylo na návrh kterékoli zúčastněné strany prohlášeno za vykonatelné.“

⁴³ Bod 23 rozhodnutí ESD C-267/97, ECLI:EU:C:1999:213.

⁴⁴ Čl. 41 odst. 1 nařízení Brusel Ibis.

⁴⁵ § 16 odst. 3 z. m. p. s.

⁴⁶ VAŠKE, V. *Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice*, s. 426.

⁴⁷ MIČINSKÝ, L. – OLÍK, M. *Dohovor o uznání a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí; Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů (New York, 1958): Komentář/Komentář*, s. 191.

výslovně zakotvují. Soud bude příslušnou úpravu zkoumat např. vždy, bude-li se jednat o výkon rozhodnutí, které spadá do věcné působnosti nařízení o výživném.

Někteří autoři jsou dokonce toho názoru, že bez ohledu na případné promlčení dle právního řádu státu výkonu rozhodující roli hraje pouze skutečnost, zda výkon na základě cizího exekučního titulu není promlčen ve státě, kde byl vydán. Tito autoři vycházejí z teorie tzv. rozšíření účinků, kdy účinky, které má rozhodnutí dle práva státu jeho vydání, se rozšiřují na území cizího státu.⁴⁸ Např. Wiedemann uvádí, že úprava promlčecí lhůty pro výkon rozhodnutí ve státě vydání se rozšiřuje na stát či státy výkonu a promlčení práva přiznaného cizím rozhodnutím se tak řídí právní úpravou promlčení ve státě, který rozhodnutí vydal.⁴⁹ Geimer k tomu uvádí, že by bylo zvláštní přiznat cizímu titulu větší sílu, než má ve státě, kde byl vydán z důvodu, že ještě neuplynula promlčecí lhůta určená na základě *lex causae*.⁵⁰

3. Promlčení výkonu a Judgments Convention

Jedním z posledních mezinárodních úspěchů na poli unifikace pravidel uznání a výkonu cizích rozhodnutí je přijetí Úmluvy o uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „Judgments Convention“), jejímž cílem je usnadnit volný oběh soudních rozhodnutí mezi smluvními státy.⁵¹ Tato úmluva vstoupila v platnost v září 2023, zatím pouze ve vztazích mezi členskými státy EU a Ukrajinou.⁵² V poměrně dlouhém procesu jejího sjednávání na půdě Haagské konference mezinárodního práva soukromého byla zvláštní pozornost věnována rovněž problematice promlčení v rámci výkonu.⁵³ Během přípravných jednání se zvažovalo, zda tuto otázku výslovně upravit přímo v samotném textu Judgments Convention, nebo zda se s ní nypořádat nepřímou až ve výkladové zprávě k úmluvě. V případě výslovné úpravy v textu Judgments Convention se diskutovalo jak možnost zakotvení samostatného ustanovení, které podřídí délku promlčecí lhůty přímo právu státu, na jehož území je navrhován výkon, tak i možnost zahrnutí marného uplynutí promlčecí lhůty ve státě výkonu mezi důvody pro odepření uznání a výkonu v čl. 7 Judgments Convention. Samostatné ustanovení s výslovnou úpravou promlčení soudem přiznaného nároku se v přijatém textu Judgments Convention nakonec neobjevilo, ale výkladová zpráva se o promlčení ve vztahu k výkonu zmiňuje poměrně podrobně ve výkladu čl. 13 odst. 1, který zakotvuje obecné pravidlo použití *lex fori executionis* pro výkon cizího rozhodnutí.⁵⁴ Autoři výkladové zprávy uvádějí

⁴⁸ HARDER, S. *The Effects of Recognized Foreign Judgments in Civil and Commercial Matters*, s. 441. SCHACK, H. *Internationales Zivilverfahrensrecht: mit internationalem Insolvenz- und Schiedsverfahrensrecht: ein Studienbuch*. 7. přepracované vydání. München: C.H. Beck, 2017, s. 331, marg. 881 an.

⁴⁹ WIEDERMANN, D. *Vollstreckbarkeit Entwicklung, Wirkungserstreckung und Qualifikation im System Brüssel Ia*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2017, s. 211.

⁵⁰ GEIMER, R. *Internationales Zivilprozessrecht*. Köln: Otto Schmidt, 2020, s. 1024.

⁵¹ Convention of 2 July 2019 on the Recognition and Enforcement of Foreign Judgments in Civil or Commercial Matters. [cit. 2023-09-05]. Dostupné z: <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=137>.

⁵² Rozhodnutí Rady (EU) 2022/1206 ze dne 12. července 2022 o přistoupení Evropské unie k Úmluvě o uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (ST/13494/2021/INIT).

⁵³ Preliminary Document No. 11 of May 2018: Limitation period on the enforcement of foreign judgments in the context of the 2018 Draft Convention, s. 5. [cit. 2023-09-05]. Dostupné z: <https://assets.hcch.net/docs/93cf4b40-f10d-4386-b95d-d840f4f3bdcb.pdf>.

⁵⁴ Čl. 13 odst. 1 věta první: „Nestanoví-li tato úmluva jinak, řídí se postup uznání, prohlášení vykonatelnosti nebo přihlášení k výkonu a výkon rozhodnutí právem dožádaného státu. Soud dožádaného státu jedná bez zbytečného odkladu.“

na prvním místě relevanci právního řádu státu výkonu. Odkaz na právo dožádaného státu, kterým se výkon rozhodnutí řídí, je dle zprávy třeba vykládat tak, že zahrnuje rovněž úpravu promlčecí lhůty pro výkon rozhodnutí.⁵⁵ Tento odkaz na právo státu výkonu ale dle autorů výkladové zprávy nemusí být nezbytně chápán jako přímý (věcný) odkaz na vnitrostátní úpravu. V návrhu výkladové zprávy bylo původně dokonce výslovně uvedeno, že odkazem na právo státu výkonu se rozumí odkaz na toto právo včetně jeho norem mezinárodního práva soukromého.⁵⁶ Právo státu výkonu může dle výkladové zprávy určit relevantní promlčecí lhůtu odkazem na právo státu vydání rozhodnutí či odkazem na úpravu promlčení v *lex causae*, tedy v hmotném právu, na jehož základě bylo rozhodováno v nalézacím řízení. Již v rámci přípravných prací se ukázalo, že postup států při určování promlčecí lhůty ve fázi výkonu je velmi rozdílný, a výkladová zpráva proto jasně deklaruje, že Judgments Convention nestanoví způsob, jakým je promlčecí lhůta v rámci práva státu výkonu určována. Autoři se ve výkladové zprávě rovněž vypořádávají s případnou diskriminací cizích soudních rozhodnutí ze strany států formou stanovení zvláštních (kratších) promlčecích lhůt pro cizí rozhodnutí ve svých národních předpisech. Taková úprava by podle nich byla neslučitelná se zásadou stejného zacházení s rozhodnutími, která na základě Judgments Convention obíhají mezi smluvními státy, a ohrozila by její efektivní fungování.

Výkladová zpráva nicméně v této souvislosti upozorňuje rovněž na význam právního řádu státu výkonu. Autoři z čl. 13 odst. 1, který sice podřizuje výkon právnímu řádu státu výkonu, ale za podmínky, že Judgments Convention nestanoví jinak, vyvozují rovněž relevanci promlčecí doby ve státě původu rozhodnutí, a to na základě čl. 4 odst. 3 Judgments Convention, který zakotvuje podmínku vykonatelnosti rozhodnutí ve státě vydání. Ke vztahu délky promlčecí lhůty dle práva státu vydání a práva státu výkonu uvádějí, že delší promlčecí lhůta zakotvená v právním řádu státu výkonu „neprodužuje“ vykonatelnost rozhodnutí, které již není vykonatelné ve státě původu. Toto však platí s výhradou případů, kdy není námitka nedostatku vykonatelnosti povinným uplatněna, v takovém případě by bylo možné vykonat i takové cizí soudní rozhodnutí, které bylo vydáno ve státě, kde již podle práva tohoto státu lhůta pro nucený výkon marně uplynula.

Závěr

Z výše provedené analýzy jasně vyplývá, že se nejedná o zcela bezproblémovou otázku. V nadnárodních unifikovaných pramenech se výslovná úprava promlčení ve vztahu k výkonu objevuje sporadicky a jednotný názor na to, jak posuzovat promlčecí lhůtu pro výkon rozhodnutím přiznaného práva, má-li být toto rozhodnutí vykonáno na území jiného státu, nelze nalézt ani v právní teorii. S ohledem na snahu mezinárodního společenství usnadnit oběh cizích rozhodnutí a s ohledem na to, jaký důraz je v rámci přijímání unifikovaných pravidel kladen na právní jistotu účastníků řízení a předvídatelnost rozhodnutí

⁵⁵ GARCIMARTÍN, F. – SAUMIER, G. *Explanatory Report on the 2019 HCCH Judgments Convention – Pre-publication version*, s. 71–72, body 310–313. [cit. 2023-09-05]. Dostupné z: <https://assets.hcch.net/docs/a1b0b0fc-95b1-4544-935b-b842534a120f.pdf>.

⁵⁶ GARCIMARTÍN, F. – SAUMIER, G. *Preliminary Document No 1 of December 2018. Judgments Convention: Revised Draft Explanatory Report*, s. 79, bod 355. [cit. 2023-09-05]. Dostupné z: <https://assets.hcch.net/docs/7d2ae3f7-e8c6-4ef3-807c-15f112aa483d.pdf>.

s přeshraničním prvkem, by bylo žádoucí pokusit se o nalezení jednotného řešení otázky, jak posuzovat promlčení výkonu na základě cizích rozhodnutí. V úvahu přichází relevance úpravy promlčení v právu, které bylo rozhodné v nalézacím řízení nebo v právu státu výkonu a případně i v právu státu, jehož soudy rozhodnutí, o jehož výkon se žádá, vydaly.

Není pochyb o tom, že způsob posouzení otázky promlčení výkonu cizího rozhodnutí se vždy odvíjí od právního předpisu z oblasti mezinárodního práva soukromého (respektive mezinárodního civilního procesního práva), do jehož působnosti cizí rozhodnutí spadá a kterým je vázán soud státu výkonu. Většina v úvahu přicházejících právních předpisů ale jako podmínku výkonu cizího rozhodnutí výslovně upravuje pouze jeho vykonatelnost ve státě vydání, kterou osvědčují soudy státu vydání v souladu se svým právním řádem, o promlčení v této fázi mlčí. A dokonce ani v těch výjimečných případech, kdy pramen práva zakotvuje výslovnou úpravu promlčení výkonu práva přiznaného cizím rozhodnutím, nelze díky obecné formulaci pravidla většinou vyloučit aplikační rozdíly v praxi soudů různých států.

Základním východiskem je bezesporu právní řád státu výkonu, a to díky obecnému pravidlu, které vykonávací řízení cizích rozhodnutí podřizuje právnímu řádu státu výkonu, v jehož rámci je ale možné použít buď přímo danou národní úpravu promlčení, nebo použít úpravu v *lex causae* určeného na základě kolizních norem. Česká judikatura i doktrína se s ohledem na hmotněprávní kvalifikaci promlčení v českém právu kloní ke kolizní variantě, tedy k aplikaci úpravy promlčení v právu, které bylo rozhodné v zahraničním nalézacím řízení. Jestliže by bylo toto řešení přijato ve všech jurisdikcích, byla by promlčecí lhůta k podání návrhu na výkon cizího rozhodnutí totožná ve všech státech a vyloučilo by se případné *forum shopping* ve fázi vykonávacího řízení. V cestě tomuto jednotnému řešení stojí mimo jiné právě i rozdílná kvalifikace promlčení v různých právních řádech. Je-li promlčení součástí procesního práva, snaha o prosazení kolizního řešení nebude mít v dané jurisdikci velkou šanci na úspěch.

Ani z pohledu českého soudu ale nelze bez dalšího konstatovat, že vzhledem k hmotněprávní kvalifikaci promlčení ve vnitrostátním právu bude aplikována kolizní metoda a výkon se promlčí ve lhůtě zakotvené v *lex causae*. Vždy bude záviset na příslušných ustanoveních mezinárodního civilního procesního práva a režimu, který zakotvují. Bude-li se jednat o cizí rozhodnutí o výživném v působnosti nařízení o výživném, kolizní norma se dle výše uvedeného názoru v komentářích nepoužije a bude se aplikovat přímo promlčecí lhůta dle českého hmotného práva. Obdobně, bude-li se jednat o výkon rozhodnutí ruských soudů, měl by český soud přihlížet k promlčecí lhůtě v českém právu.

V případech, kdy je výkon cizího rozhodnutí podmíněn vykonatelností ve státě původu, nelze dle mého názoru opomíjet ani úpravu promlčení v právním řádu státu, na jehož území bylo příslušné rozhodnutí vydáno. Nestanoví-li relevantní úprava výslovně jinak, je nezbytné posuzovat délku promlčecí lhůty jak v právu státu výkonu, tak v právu státu vydání vykonávaného cizího rozhodnutí. Co se týče vzájemného vztahu (s největší pravděpodobností rozdílně dlouhých) promlčecích lhůt v těchto právních řádech, sdílím názor autorů výkladové zprávy k Judgments Convention. Rozhodující by mělo být marné uplynutí kratší promlčecí lhůty. Nemělo by se stát, že i přes námitku promlčení ze strany povinného bude v zahraničí vykonáno rozhodnutí, které již z důvodu uplynutí promlčecí doby není vykonatelné na území státu, jehož soudy rozhodnutí vydaly. K námitce povinného by tak nemělo být možné vykonat cizí rozhodnutí, jestliže promlčecí doba pro návrh nuceného výkonu marně uplynula buď dle právního řádu státu vydání, nebo právního

řádu státu výkonu. S ohledem na účel a předmět úpravy právního předpisu může být samozřejmě namísto ve výjimečných případech poskytnout oprávněnému větší ochranu, promlčení pak není možné úspěšně namítat do marného uplynutí promlčecích lhůt v obou právních řádech.

Dovoluji si na závěr vyjádřit svůj, v českém prostředí asi až revoluční názor, že odkaz na právní řád státu výkonu by měl být pro účely vykonávacího řízení chápán jako přímý (věcný) odkaz nejen na procesní, ale i hmotné právo daného státu s výhradou kolizních norem. Úprava promlčení v právním řádu, který soud aplikoval jako rozhodný v nalézacím řízení s mezinárodním prvkem, by při této interpretaci neměla hrát žádnou roli. Přikláním se k názoru, že posuzovat promlčení dle práva rozhodného pro rozhodnutí ve věci samé je v rámci právních řádů, které kvalifikují promlčení jako institut hmotného práva, zcela namísto, pokud se jedná o promlčení možnosti uplatnit právo v nalézacím soudním řízení, jehož výsledkem je meritorní rozhodnutí, nikoliv však v další fázi, kdy se jedná o promlčení možnosti nuceného výkonu práva již přiznaného cizím rozhodnutím.

The Statute of Limitations of a Right Granted by a Foreign Court Decision or a Foreign Arbitral Award

Magdalena Pfeiffer

Abstract: The article deals with the issue of determining the relevant statute of limitations and thus the limitations time in the context of cross-border enforcement of judgments and arbitral awards. The sources of private international law, by which the Czech courts are bound, do not, with the exceptions discussed in the article, contain explicit provisions stipulating the limitations time of enforcement of foreign decisions. The article seeks an answer to the question under which law the court of the state in the territory of which enforcement of the foreign decision is sought assesses the statute of limitations on the objection of the judgment debtor. Whether the court in the state of enforcement applies its national rules or whether it applies the rules of *lex causae*. And whether the statute of limitations in the law of the state in whose territory the decision was given may also play a role.

Keywords: enforcement of foreign decisions, limitation of enforcement, enforceability, limitations time, *lex causae*